

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

III. Anabaptistae tam Catholicorum quam haeticorum vitia detestantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

Etiam hanc Principibus & Magnatibus valde esse odiosam, non solum quia magistratus tollat, sed etiam bonorum communionem inter omnes esse velit sanciatque. Cetero quis nec templa habere, nec armis se defendere, nec deesse inter eos qui sanctiorem si sola externa facies expendatur ceteris plerisque Sectarijs vitam ducant. Tandem subiungit: Terreri nos corvi alicuius crocitate aut si visiro volatu, atque inde malum capere augurium res nostras ex cauta futurorum praesens sine adeo fragili ordinare. At tamen in tot tantisque, quae contingere videmus, morum dogmatibusque, torneamentis, ita nos gerere, ac si sensibus esse mus omnino capti. Iam Erasmus stuporem nostrum in religionis malis praecavendis, & in alijs miram cautelam attentionemque taxat, videns rudem populum Novorum horum Apostolorum ac poenitentiae praecorum doctrinam, tanquam manna caelitus delapsam, cupidissimis animis excipere sine examine, sine metu seductionis. quo loco duo Lectori suggero, quae animo occurrunt, unum est, quod Erasmus in eo quod recte arguit, impedit, cum nec ipse eruditus adeo, Lutheri inertia, pessimum exitus habitura praesens, sed fovit: alterum quod illud ipsum dogma Anabaptistarum, de armis ne quidem ad sui defensionem sumendis, merum sit ipsorum figmentum, cum ex Historijs certissimis Monasterij, Amsterodami alijsque in locis patrorum (*) longe aliud sentire de Anabaptistis omnino compellamur, nisi forte ex infelici armorum subinde tractatorum eventu, ad tempus aliquod, eorum nausea laborant.

III. Habeo penes me non ita multarum paginarum Colloquium, Anno MDXXX inter Catholicum, Lutheranum, & Anabaptistam habitum, in quo Anabaptista utriusque gravissime & impune exprobrat enormia crimina quibus ipsorum Ecclesia sint polluta, plane ea libertate ac si uterque attonitus haesisset. Scripsit etiam Germanus quidam contra Anabaptistas libellum, in quo errores eorum & superstitiosam simplicitatem notat, atque inter alia narrat, Ex eorum numero aliquem in prato concionantem, quem forte mulierem conspexisset, circinois calami stratis, auro & gemmis fulgentem, ad eam conversa oratione, sic loquitur: *Nostra sorores non ita ornatae sunt. An tu nihil aliud habes quo hominibus placeas, quam superbas has ineptias & mundum immundum? Deme has gemmas, monile ac reliquum ornatum, vende ea, & precium da pauperibus. Molles has & sericas vestes in cilicium muta. Audi quid S. Apostolus Petrus de ornatu mulierum dicas. Simulque apertio Novo Testamento libro, lo-*

cum illum praegit ex capite 111 epistola. *Quarum non sit extrinsecus capillatura, aut circumdatio auri, aut indumenti vestimentorum cultus sed qui absconditus est cordis homo in incorruptibilitate quieti & modesti spiritus, &c.* Hoc ed recensere volui, ut intelligatur, quantum opere praecae illi simplicitate cuius imago in nostris passim libris occurrit, in omni cultu affectent, & libertate aliter viventes castigent. Itaque vestitus eorum omnis ex panno est, & non aliter, quam Eustachiani olim, omnes eos qui sericis vestimentis utuntur, diaboli filios appellant.

IV De eorundem contra omnem vim & tormentam admirabili constantia, vel rabie potius, quid dicam? quae errores suos in medijs flammis & cruciatibus ad extremum usque spiritum & ultimam sanguinis guttam defendunt; ut suo loco ostendam. Habet nimirum & semper habuit diabolus suos quoque; martyres, ad suam scilicet gloriam propagandam. Hofius (b) dicit, ex omnibus sectis nullam praestitit, ferro & igne vexatam fuisse, atque intra ducentos annos nullam maiori constantia vel pertinacia potius, tormenta omnia ipsamque mortem sustinuisse; adeo ut in hoc Lutheranos & Zuinglianos multis parafagis antecedant. Erasmus commiseratione dignos esse ait, ut qui magnam partem errore potius quam malitia peccent: quavis interim de salute sua certissimos se esse gloriantur. Hac lectione eos docuit primam quidem Lutherus, confirmare vero Menno (c) vnus ex primarijs ipsorum doctoribus, sic scribens: *Falli non possum. Credidi, o pater caelestis, Verbo tuo, & per Spiritum S. illud tamquam Verbum veritatis suscepi. Certus sum, me hac mea doctrina, quae Dei Verbum est, in extremi iudicii die non Mundum solum, sed angelos etiam iudicaturum. Atque his iisdem ferè verbis Lutherus initio doctrinae usus fuit, quae Anabaptistae exposuerunt.*

V. Sed, Deum immortalem, quam saepe illi ab hoc spiritu decepi, numquam tamen suo ipsorum malo sapientiores facti sunt? (d) Munceris suis auxiliatrices Angelorum legiones, ac victoriam sine armis pollicitus, se ac quorquor ipsum se quirit fuerant perdidit. Leidensi imperium totius orbis terrarum promissum fuerat; idemque carnifici exuvias suas reliquit. Melchior Hofmannus, qui ab Helia missum se videri volebat, ac revelatum sibi dicebat, fore ut magna cum gloria centum quadraginta-

a Arnold. Messhorvius in Histor. Anabaptisticae libris.
b Lib. de haeres. nostri saec. fol. 436 lib. de Vera fide. Hof.
lib. 1. de haeres. fol. 432. d. Alber. contra Carolstad. Sleis.
dan. lib. 5. Spangenberg. Chron. Saxon. Pomarius &c.